

**ПОЉОПРИВРЕДНА САВЕТОДАВНА
И СТРУЧНА СЛУЖБА ЧАЧАК ДОО**

Тел. 032/320-710. Факс. 032/320-712. e-mail: ovcar@vu1.net bsscacak@bsss.rs

Број 10

Датум и место издавања: 15.10.2012. Чачак

Тираж: 350

БИЛТЕН

ОКТОБАР 2012.

САДРЖАЈ:

1. Сетва пшенице на кромпириштима у сушној години – Дип. инг Милан Дамљановић
2. Могућа несташница млека - Дип. инг Мирослав Јаћимовић
3. Уклањање животињских лешева – Дипл. инг Љиљана Ђурчић

Сетва пшенице на кромпириштима у сушној години

Обзиром да се налазимо на прагу јесење сетве 2012-2013 године, а да се у западној Србији, нарочито у брдско-планинском подручју, стрнине врло често сеју на парцелама где је у плодореду претходно био кромпир није на одмет дати неколико смерница за наредну сетву.

Познато је да се у производњи кромпира користе веома велике количине минералних ђубрива и да ова култура по вађењу оставља земљиште богато резидуима основних минералних хранива, релативно чисто од корова, као и добро обрађено захваљујући самом процесу вађења основног усева. Захваљујући свему горе наведеном кромпир представља готово идеалан предусев како за пшеницу тако и за остала стрна жита.

Основни проблем у оваквој сетви представља могућност полагања усева пшенице услед повећане количине азота у земљишту. Мада се у производној пракси на оваквим парцелама уопште не врши основно ђубрење у јесењем периоду већ само прихрана у пролеће, препорука би била да се у просечној производној години предсетвено ипак употреби мања количина одговарајуће НПК комбинације (у зависности од резултата анализе плодности земљишта). Прихрану азотним ђубривима у пролеће у зависности од стања усева треба или потпуно изоставити или врло обазриво

извршити али у нешто каснијем периоду како би се могуће грешке максимално избегле. Ове године треба бити посебно обазрив обзиром да је суша оборила приносе кромпира у западној Србији и до седамдесет процената па су у земљишту остале велике количине неискоришћених хранива тако да би препорука за овогодишњу сетву била да се не користи ни основно ђубрење у јесен као ни прихрана у пролеће.

Што се основне и предсетвене обраде земљишта тиче, комотно се може ићи на минималну обраду, тј. плићу обраду тањирачама и дрљање. Сетву треба обавити са нешто нижим количинама семена него у класичној сетви пре свега да би се избегла претерана густина усева која у каснијем периоду може довести до издуживања интернодија па самим тим и повечане склоности ка полагању.

У избору сорте треба ићи на форме нижег хабитуса, отпорније на полагање као и на сорте високог технолошког квалитета нпр (Звездана, Гордана, Симонида, Планета) или у случају да се пшеница користи за сточну храну, што је врло честа појава у овим крајевима, на сорте врло високог потенцијала родности а нешто нижег технолошког квалитета (НС-40 С, Апач).

Сетву треба обавити што ближе почетку оптималног рока између осталог и зато што су ове парцеле

најчешће на нешто вишим надморским висинама па често долази до појаве раних мразева.

Дипл. инг Милан Дамљановић

Могућа несташица млека

Стручњаци најављују да су у наредном периоду могуће несташице млека на тржишту, због дуготрајне суше која је нанела ненадокнадив губитак и значајно смањила производњу кукуруза, других житарица и кабасте сточне хране. Повећање производње млека може се очекивати тек од јуна следеће године. Произвођачи млека кажу да је примарна производња доведена на границу опстанка због великих трошкова, јер су цене сточне хране на тржишту нагло "скочиле", као и цене нафте, струје, ђубрива и осталих инпута. Да би производња опстала, произвођачи тврде да би са овако високим ценама сточне хране откупна цена млека требало да буде барем 56 динара. Производна цена сировог млека у овом тренутку достигла је 50 динара, док је откупна цена око 30 динара за литар, а повећање откупне цене млека, утицало би на цене белог напитка у малопродаји. Незванична рачуница показује да би и уз велику помоћ државе, млеко требало значајно да поскупи.

- Несташица млека може да се очекује у пролећним месецима, јер фармери још увек имају акумулиране

сточне хране, то су залихе делом од прошле године и делом од ове сезоне. На пролеће, када произвођачи потроше залихе, вероватно ће бити и смањена производња млека. То ће увелико зависити и од цена кукуруза и житарица на берзи. У сваком случају, треба се сада припремати за несташицу која предстоји. Откупна цена сировог млека је изузетно мала за произвођаче, нарочито када се узме у обзир паритет сировог и млека и цене млека у продаји:

- Треба успоставити паритете цена сточне хране и сировог млека и цена сировог и прерађеног млека у продавницима. Због недостатка тих паритета, произвођачи млека трпе велике штете. У сваком случају до скока цена сировог млека мора доћи, јер произвођачи купују сточну храну на тржишту. Цена кукуруза је знатно порасла, малопродајна је прошле године била 20-22 динара, сада је већ 33 динара.

Уколико би се повећала цена сировог млека, сточари би могли да купе више кукуруза, да боље нахране краве и аутоматски би несташица могла да се анулира. Сточари сада своја стада хране 30 одсто испод капацитета, јер смањују количину хране

Фармери још не смањују своја стада, али према процени саветодавца, то се Залихе хране су смањене 50 одсто, ако не и више. Како буду нестајале залихе хране, тако ће фармери смањивати стада.

Највећи проблем је што пада цена телади и то ће утицати на приход произвођача млека. Почетком наредног лета фармери ће можда повећавати стадо, али то ће их скупо коштати. Квалитетна приплодна грла која сада буду продавали јефтино, следећег лета ће скупо плаћати, како би могли да повећају производњу млека.

Међутим, недостатак сточне хране могу да предупреду и обезбеде залихе за пролеће, уколико сада посеју одређене крмне културе. Фармерима бих препоручио да сада сеју сточни кел, грашак и грахорицу, културе које дају велике количине сточне хране у априлу, баш када њима буде

може очекивати у јануару и фебруару, можда чак и у марту. најпотребнија, а нема друге вегетације. Време сетве за сточни кел је донекло прошло, али може и сада да се посеје. Али, октобар је оптимално време за сетву грахорице и грашка .

Држава, као једну од мера, може да уведе квоте за производњу млека, које ће одређивати колику ћемо производњу имати у датом моменту, каже наш саговорник и подсећа да су савремене европске земље увеле квоте управо због регулисања понуде и потражње.

Затим, локална самоуправа и држава могу да помогну и расподелом семена крмних култура, које ће служити за санацију губитака у производњи сточне хране. Али, и поред помоћи државе, произвођачи млека морају формирати удружења, која ће штити њихове интересе.

Дипл. инг Мирослав Јаћимовић

Уклањање животињских лешева

Обавеза сваког сточара, осим правилне исхране и његе грла, у циљу здравствене заштите својих животиња мора водити рачуна о правилном уклањању животињских лешева. Уколико дође до угинуће животиње потребно је одмах пријавити ветеринарској инспекцији, односно теренском ветеринару, који ће установити узрок смрти и преузети одговарајуће мере , уколико је у

питању неко заразно оболење. Већина узрочника заразних болести (микроорганизми) , који су изазвали оболење настављају да живе неко време, и загађују околину. Њих разносе птице, људи, домаће и дивље животиње.

Осим на овај начин разносе их и падавине (киша и снег), који спирају леш. На тај начин настављају да живе

у земљи и води и постају узрочници оболења здравих животиња.

Леш је неопходно пре доласка ветеринара заштитити најлонском једног места на друго, јер у том случају долази до загађења земљишта. Уколико се превози тракторском приколицом важно је ставити простирку да не би дошло до цеђења садржаја, уколико се ради о зараженој животињи. Након тога се врши дезинфекција и уклањање горњег слоја земље на којој је био леш као и одећа, обућа, руке и приколице које су биле у контакту са угинулом животињом.

Постоји више начина за хигијенско уклањање лешева:

1. Спаљивање
2. Сточна гробља
3. Јаме и гробнице
4. Прерада у кафилеријама

1. Спаљивање се врши у крематоријуму (специјалне пећи), инпровизованим ложиштима и ломачи. На овај начин се потпуно уништавају сви микроорганизми и органска материја лешева. Препоручује се тамо где има јефтиног горива (угаљ, дрво, гас, нафта) и сигурно је тамо где цео леш изгори.

2. Сточна гробља су најстарији начин уклањања лешева. Закопавање може бити групно или појединачно. Неправилно је ако је леш закопан

фолијом или сламом, а затим га уклонити на нешкодљив начин. Никако не превлачити са

плитко, тако да делови тела виरे из земље. Дебљина слоја земље мора бити најмање 1 м. Ова гробља морају бити ограђена, трава се коси и спаљује на том месту. Требало би да буду удаљена од насеља око 500 м, а од саобраћајница 150-200м. Микроорганизми се не уништавају, а споре могу опстати десетинама година. Помоћу паса луталица, дивљих животиња, пацова, подземних вода инфективни материјал може доспети на површину.

3. Јаме – гробнице треба правити на удаљености од насеља 500-1000м, на оцедитом и издигнутом терену. Дубине 8-15м, пречника 3-5 м. Дно јаме се покрива каменом, а зидови од цигле. Покривени су бетонском плочом на којој су врата за убацивање лешева.

4. Прерада у кафилеријама. То је специјализовани погон који прерађује лешеве и кланичне отпатке у месно, крвно и коштано брашно. Праве се у близини великих кланица. Овај начин представља економично искоришћавање свих делова леша и хигијенско уклањање.

Дипл. инг Љиљана Ћурчић